



Fig. 1. Syv. Ydre, set fra Sydost.

M. M. 1902

SYV KIRKE

RAMSØ HERRED

Kirken, der er *Anneks* til Gadstrup, blev 1253 af Biskoppen annekteret til Syv Præbende i Roskilde Domkirke¹ og forblev herunder ogsaa efter Reformationen². 1572 blev Sognet tillagt Kapellaniets i Domkirken³, og fra den Tid stammer vel Anneksforholdet til Gadstrup (se foran S. 1124). Kirken blev 1671 fra Kronen skødet til Borgmester i København, Bartolomæus Jensen⁴. Den blev siden købt af Konferensraad Peder Bentzon til Geddesdal og Vibygaard⁵ og forblev under denne sidste Hovedgaard, hvis tidligere Ejere havde bidraget til dens Forskønnelse (sml. Herskabsstole), og blandt hvis senere Ejere nævnes Familien Qvistgaard (sml. Gravlund S. 1149), indtil den overgik til Selveje 1. Januar 1912.

Kirken ligger paa en Banke umiddelbart Vest for Byen og højt hævet over denne, omtrent midt i det langstrakte Sogn. Fra Bygningen har Kirkegaarden ret stærkt Fald mod Syd, hvor den er udvidet, og mod Øst. Om den gamle Del bestaar de indvendig helt jorrdækkede Hegnsmure overvejende af gammelt Materiale, raa Kamp og Munkesten, omsat i nyere Tid og suppleret med gule Sten; et kort Stykke af Vestmuren er hængt med Munketegl, det øvrige med Vingetegl. Den nordre Hegnsmur skærer op over den ene Side af en ret anelig Gravhøj (Fig. 3), og en tilsvarende ligger omkring to Hundrede Meter i nordvestlig Retning.

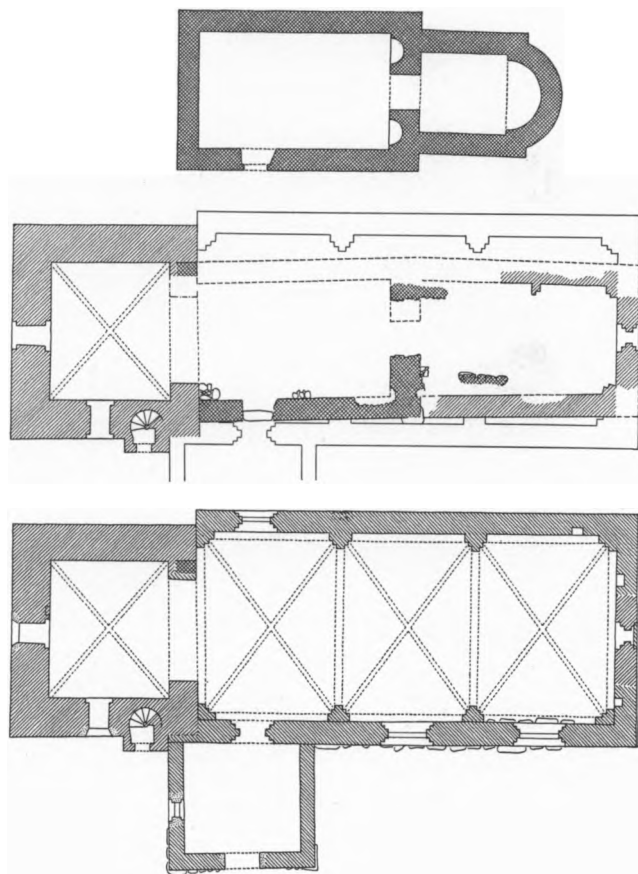


Fig. 2 a-c. Syv. Planer 1:300. 2 a. Rekonstruktion af den romanske Plan. 2 b. Den forlængede Kirke med Taarn. 3 c. Den nuværende gotiske Kirke. Maalt af C. G. S. 1945.

Kirken er et Langhus med ældre Taarn i Vest og yngre Vaabenhus i Syd, alle sengotiske fra Tiden omkring 1500. I Taarnets Østmur staar en lille Rest af en *†*romansk Kirke, der bestod af Apsis, Kor og Skib, som var blevet overhvalvet i gotisk Tid. Endvidere indgaar Østgavlen af et langstrakt *†*Korparti, der omkring 1400 afløste det romanske Kor (med Apsis), i den nuværende Kirkes Østgavl. Orienteringen er korrekt.

Den ualmindelig lille *†*romanske *Kridtkvaderkirke*, hvis Plan kendes fra en Udgravning 1943⁶, bestod af Apsis, Kor og Skib (Fig. 2 a—b); men kun Skibet har efterladt sig synlige Spor, idet dets Nordvesthjørne er indmuret i det gotiske Taarns Østmur, hvor en Lodfuge (sml. Fig. 4) viser Sammenstødet mellem den udvendige Side af Skibets Nordmur og Taarnets Murværk. Skibets Murhøjde over det nuværende Gulvniveau var ca. 4,1 m. Endvidere er der i Taarnets Murværk Aftryk efter en Loftsbjælke, der har ligget oven paa Mur-

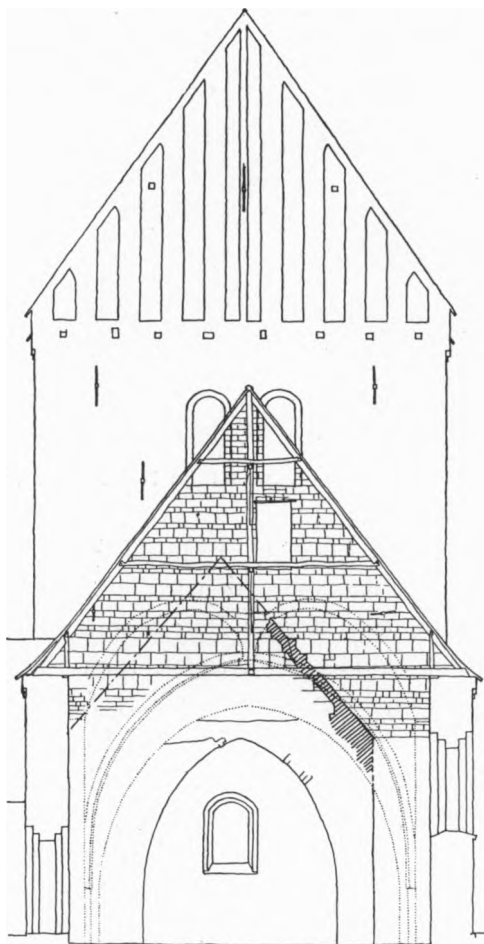


Fig. 3. Syv. Ydre, set fra Nord.

kronen, og efter et Spær, som viser, at Taghældningen har været lidt over 45° . — Ved Udgravningen afdækkedes den sydlige Halvdel af Kor og Skib samt et Stykke af Triumfmurens nordre Del; Korets Østhjørne var ødelagt, og Partiet Øst herfor kunde ikke undersøges, men Fundet af en stor, løs Apsiskvader viser ikke alene, at Kirken har haft Apsis, men angiver ogsaa dennes Krumning. De afdækkede Mure, der stod i et Skiftes Højde, var sat af ret store, veltildannede Kvadre og havde forskellig Tykkelse; mens Langmurene kun maalte omkring 80 cm, var Triumfmuren ca. 115 cm. Den eneste oprindelige Aabning, der sporedes i det ydre, var den indefter smigede, udefter noget ødelagte Syddør, hvis gamle Tærskelsten laa paa Plads. I det indre var der en smal Triumfbue, flankeret af Sidealtre (sml. Side 1144), og Triumfmurens store Tykkelse tyder paa, at der ogsaa har været Sidealter-nicher, hvis Form dog ikke sikkert kan angives.

Før det romanske Kor omkring 1400 nedreves, var Kirken blevet overdækket med *†Krydshvælv*, eet Fag i Koret og to i Skibet; disse har i Koret hvilet paa een Stens, i Skibet paa halvanden Stens Hjørnepiller og Gjordbuepiller paa mindst tre Stens Bredde. Ved Udgravningen blev der fundet en Kridtstenskonsol (Fig. 5) formet som et Menneskehoved, og denne har sikkert siddet under en Ribbe eller Gjordbue.

Omkring 1400 afløstes det romanske Korparti af et med Skibet jævnbredt, meget langstrakt *†Østparti*, hvis Gavl er delvis bevaret i den yngre, gotiske Kirke, og hvis Langmure blev partielt afdækkede ved den nævnte Udgravning (Fig. 2 b). Langmurene har — som den bevarede Gavl — været opført af Kridtkvadere og har sikkert som denne haft en ca. 5 cm fremspringende Skraakantsokkel. Murene er godt 85 cm tykke og har formentlig været af samme Højde som det romanske Skibs. Den eneste bevarede Enkelthed er Østgavlens



o / tom
HH' ■ ■ ■ 1 ■ ■ ■ ■ 4=

Fig. 4. Syv. Tværnsnit gennem Langhuset, set mod Vest. 1:150. Det skraverede Felt viser det romanske Tagspor i det gotiske Taarns Murværk. Maalt af El. M. 1943.

spidsbuede, ud- og indvendig dobbeltfalsede Vindue, i hvis 47 cm brede Lysning der findes Spor efter Glas og Vindjern. Paa Grundlag af de fundne Spor er det ikke muligt at udrede, hvorledes det Indre har været udformet og overdækket; men det synes dog sandsynligt, at Forlængelsen har været delt i mindst to Fag, hvoraf det østre var ca. 3,5 m langt og overdækket med et Krydshvælv, hvis falsede Hjørnepiller fandtes i de to Østhjørner samt i Nordvest.

Til det forlængede Skibs Vestende føjedes omkring 1500 et *Taarn*, der er det ældste Bygningsafsnit af den nu staaende Kirke, og hvis Østmur, som nævnt, hviler paa en Stump af den romanske Gavl. Paa Grund af Taarnets

store Bredde i Forhold til det smalle, romanske Skib maa det antages, at man allerede ved dettes Opførelse har planlagt en fuldstændig Ombygning af Langhuset, som da ogsaa har fundet Sted kort efter. Det er derfor ikke muligt at afgøre, om Fastenowes Klokke fra 1515 er anskaffet ved Taarnets Fuldendelse eller først efter hele Langhusets Ombygning.

Materialet er Kridtkvadre og Munkesten; indvendig er det nederste Stokværk helt af Kridt, de to øverste helt af Munkesten, og udvendig i hele Taarnets Højde er de to Materialer lagt i Bælter af vekslende Bredde; næsten alle Kridtkvadre er behuggede i Siksakmønster, og alle Fuger er ryggede. Taarnrummet har i Øst en spidsbuet Arkade, der ved det nuværende Skibs Opførelse maa være blevet udvidet, ialfald mod Nord, og delvis ommuret. I Syd og Vest er der et fladrundbuet, indvendig falset, udvendig moderne, smiget Vindue, og Rummet dækkes af et skjoldbueløst Krydshvælv med Halvstens Ribber; de ret stærkt puklede Kapper har rulskiftemurede Helstens Overribber. Trappehuset paa Sydsiden har fladrundbuet Underdør, 14 cm tyk, rund Spindel af Kridtsten og Loft af fladbuede, udkragede Binderstik; Overdøren er delvis ødelagt ved Indlægning af nyt Bjælkelag. Fra det mørke Mellemstokværk er der 1867 (Synsprotokol) brudt en Aabning til Skibets Loft. Klokkestokværket har i Nord eet fladbuet og i Øst, Syd og Vest to fladrundbuede, til begge Sider falsede Glamhuller, hvoraf de østre for største Delen dækkes af det yngre Skibs Tag. Langmurene har Bloktandgesims og Taggavlene, af hvilke den vestre er helt ommuret, staar nu med glatte Kamme, men har sikkert som de beslægtede Taarne i Solrød (S. 1085) og Jersie (S. 1096) haft ni Kamtakker; hertil svarer ogsaa, at Østgavlen prydes af ni Høj blændinger, den midterste tvillingdelt af en Halvstens Stav; Blændingernes Afdækninger er ødelagt, men de ses dog at have været spidsbuede.

Det *sengotiske Skib* maa være opført kort efter Taarnet (sml. dette), eftersom de Kridtsten i Taarnets Østmur, der nu sidder under Tag, praktisk talt ikke er forvitrede. Undersøgelsen 1943 gav endvidere til Resultat, at Opførelsen af det gotiske Kirkerum maa være blevet paabegyndt, mens det romanske, i gotisk Tid forlængede Skib endnu var i Brug. For det første indgaar, som



K. W. 1946

Fig. 5. Syv. Konsolhoved af Kridt (S. 1139).

nævnt, dets gamle, smalle Østgavl i den nuværende Østgavl, hvilket næppe vilde have været Tilfældet, hvis man først havde nedbrudt den staaende Kirke, for det andet er den gotiske Dør anbragt umiddelbart ud for den romanske, der saaledes blev holdt farbar, og for det tredie synes Nordvæggens Hvælvingspiller, der ligger helt uden for den ældste Kirkes Nordmur, helt eller delvis at være i Forbandt med Muren, et Forhold, som ikke træffes i Syd, hvor den gamle og den nye Mur ligger umiddelbart op mod hinanden, og hvor det saaledes ikke har været muligt at mure Pillerne, før den gamle Kirke var blevet nedrevet.

Materialet i det nye Langhus er indvendig Munkesten (iblandet lidt Kridt), udvendig Kridtkvadrene med Undtagelse af Vinduer, Dør, Gesimser og den østre Taggavl, der er af Munkesten. Murene hviler paa en Syld af fremspringende Kampesten, kun Østgavlen har Skraakantsokkel af Kridt. Kridtkvadrene ligger i regelmæssige Skifter af vekslende Højde, de mindste er paa Størrelse med Munkesten og bærer ikke den ved Taarnet nævnte Behugning; Fugerne er ryggede, og fra Vaabenhusloftet, hvor Murværket staar urørt, ses ingen Spor af oprindelig Puds eller Hvidtning. Bygningens oprindelige Aabninger, Døren og de to Sydvinduer, der sidder midt i hvert sit Hvælvingsfag, og det lige over for Døren siddende Nordvindue er i Brug, alle fladrundbuede og med dobbelte False til begge Sider; det ældre gotiske Østvindues Kridtstenstilmuring er maaske jævngammel med Ombygningen. I Østvæggens nye Del og i Nordvæggens østlige Del er der flere smaa Gemmenicher med Kridtstens Overliggere. Langmurene, der i Vest er ført ind mod Taarnet, men ikke hugget i Forbandt med dette, har Bloktandgesims, og Østgavlen prydes af 11 Høj blændinger og et tilsvarende Antal Kamtakker; de tre midterste Blændinger har vandret, fælset Afdækning, de øvrige oprindelig vist alle spidsbuede (de søndre har nymurede Rundbuer). Langhusets Overvægge staar blanke og velfugede; der har aldrig været noget Bjælkeloft, men Tagrummet (sml. Tagværk) har staaet aabent en kortere Periode, indtil Forholdene tillod Hvælvslagningen. De tre Fag Krydshvælv hviler paa fælsede Vægpillere, spidse Helstens Skjold- og Gjordbuer og Halvstens Ribber; Kapperne er overmaade stærkt puklede; lette Halvstens Overribber med Trinkamme af Løbere eller Bindere, samt kvadratiske Topforstærkninger.

Vaabenhuset i Syd er af Munkesten. Flankemurene har Gesims med to Udkragninger, og Gavlen er prydet med fem slanke, spidsbuede Højblændinger, hvoraf den midterste ligesom paa Taarnet er tvedelt af en Halvstensstav; der er elleve Kamtakker. Det Indre har fladt, gipset Loft; Dør og Vindue er moderne.

Kirken staar hvidtet. Taarnets og Langhusets Egetagværker er senmiddelalderlige, af Dragerstolstype, og ialfald for Langhusets Vedkommende oprinde-



Fig. 6. Syv. Altertavle (S. 1145).

K. W. 1947



K. W. 1946

Fig. 7. Syv. Alterkalk (S. 1146).



Y. H. 1931

Fig. 8. Syv. Alterstage 1636 (S. 1146).

ligt og rejst før Hvælvslagningen; Vaabenhusets Tagværk er nyt. Tagene er hængt med Yingetegl; paa en Del af Taarnets Tag og de fleste Kamtakker ligger Munketegl.

Kalkmalerier. Under en Restaurering af Kirken 1943 afdækkedes seks røde Indvielseskors, to paa Østvæggen, eet i hvert af Nordvæggens Fag og eet paa Taarnarkadens nordre Vange.

INVENTAR

Alterbordet er fjernet, men ved Udgravningerne 1943 konstateredes Rester af *Sidealterborde* ved den romanske Triumfmurs Vestside.

Alterbordspanel (Fig. 6) o. 1600. Forsiden har fire Portalfelter med Profilkapitæler og omløbende Rammeværk vekselvis dekoreret med Slingbaand og med skællagte Blade (sml. Prædikestolen); i Buehjørnerne har Slingbaandsarkaderne fyldige Akantusblade (der ligeledes genfindes paa Prædikestolen), de andre Hvirvelrosetter. Felterne adskilles og flankeres af fem Hermer med joniske Kapitæler (tre kvindelige og to mandlige), af hvilke de to yderste paaklædte er betydelig grovere skaaret end de tre fine i Midten, som har nøgen Overkrop og minder om Hermerne paa Lyngby Prædikestol (Sokkelunds Hrd. S. 422). De to yderste noget robuste Kvindehermer holder begge Hænder paa

den øverste Kant af Skaftet, der er prydet med Diademhoved (hvis Ansigt er fornyet) over Frugtbundt. Af de øvrige tre, hvis Skafter dels dækkes af Figurerne løst nedfaldende Klædebon, dels optages af flade Løvemasker, der i Munden holder et i Sløjfebaand og Ring op-hængt Frugtbundt, fatter Kvinden i Midten om sit højre Bryst, mens Mændene korser Armene over Brystet og ser mod Kvinden. Kortsiderne har hver en bred Fylding. Indtil 1938 stod Panelet dækket af en graagul Farve, der laa oven paa en lys graablaa, og herunder, paa Kridtgrund, fandtes den oprindelige Staffering, der fremdroges i ret velbevaret Tilstand og istandsattes⁷. I Fyldingerne er der mørkegrønt Tøj mønster (Ranker, Blade, Blomster) paa lysere grøn Bund; paa Rammeværket brogede Farver, hvor især Samspillet mellem rødt og gult er dominerende;

Hermerne har Le^emsfarve med stærkt Fi§- 9- syz- Prædikestol 1602 (S. 1146).

røde Kinder og er noget uheldigt op-

malede; i Frise- og Postamentfelter sorte Mauresker paa hvidgul Bund; de tværgaaende Lister er forskelligt marmorerede, og Frise- og Postamentfremspring er dupmalede.

Alterskammel af Fyr, med udskåret APS G P D 1799. Ikke i Brug.

Altartavle (Fig. 6) i Renaissance, fra o. 1600, med søjlebaaren Baldakin og næppe fra samme Værksted som Alterbordet. Hele Storfeltet er fornyet 1860, da Kirkeejeren skænkede det nuværende Maleri af den velsignende Kristus. Det flankeres af oprindelige Rammestykker med Halvsøjler, foran hvilke der staar frie Søjler af tilsvarende Opbygning, alle hvilende paa høje Postamenter, hvis Forside prydes af en stor Kartouche med Diademhoved og Frugtbundt og alle med Kartoucheprydbælter, kannelerede Skafter og joniske Kapitæler. Søjlerne bærer Baldakinen, der har fladt Loft og kronet af en lav, vistnok nyere Trekantgavl. Under Arkitraven hænger der paa Forsiden en Kartouchebort med Frugtbundter og Englehoveder. Stafferingen er nu rødbrun med sparsom Anvendelse af Guld, Sølv og Farver. I Gavltrekanten en malet Hel-ligaandsdue, sikkert samtidig med Storstykkets Maleri.



x.w.mo



E. M. 1940

Fig. 10. Syv. Postamenthoveder fra Prædikestol (S. 1147).

Altersølv. Kalk (Fig. 7), i Renaissance, fra Slutningen af 1500'rne. Den sekskantede Pyramidefod har seks fladrunde Tunger over Fodplade og Standkant med indstemplede Trekløverblade. Paa en af Siderne er der paanittet en støbt Krucifiksgruppe; de høje Skaffled er sekskantede. Knoppen er foldeværksagtigt delt i ti Bukler, afvekslende med flad og skarp Over- og Underside; paa de flade er loddet lange Rudebosser med ciselerede Korsblade og paa de skarpe Kristushoveder. Det nyere Bæger hviler i seks støbte, ciselerede, spidse Akantusblade. Under Fodpladen graveret: A° 1703, vel henvisende til en Reparation. Disk med graveret Cirkelkors paa Randen og stor, fordybet Sekspas i Bunden.

Alterstager (Fig. 8), fra 1636, 44 cm høje, med svulmende Fod- og Lyse-skaale og Balusterled over lavt, pæreagtigt Led. Paa Foden indslaaet: »1636 Siv Kirckes Stager«.

Døbefont. Kun den stærkt ophuggede, udbugende Kumme, 68,5 cm i Tvm., er fra romansk Tid, med spinkel Rundstav langs Munden og sværere ved Overgangen til Foden; i Bundens Midte ses et stort, cementfyldt Afløbshul. Foden er fra 1893, da der »anskaffedes en ny Døbefont af Granit« (Synsprotokol); om Kummen er Kirkens oprindelige eller hentet andetsteds fra, vides ikke.

†*Døbefont.* I Synsprotokollen nævnes, at Kirkeejeren 1860 bekostede en Døbefont, udskaarer i Palisandertræ med indlagt Bund af kinesisk Porcelæn.

Daabsfad, vistnok fra 1600'rne, af Tin, 62,5 cm i Tvm., glat og uden Mærker.

Daabskande af Tin, Hans Høys sædvanlige Type, men uden hans Navnestempel, der kan være forsvundet ved en Reparation.

Prædikestol (Fig. 9—11) i Renaissance, fra 1602, gjort i samme Værksted som



E. M. 1946

Fig. 11. Syv. Postamenthoveder fra Prædikestol (S. 1147).

Alterbordet og muligvis Glim Prædikestol (S. 706). De fem Fag har rundbuede Arkader med Profilkapitæler og omløbende Rammeverk, der dels har Volutfladsnit med Hvirvelrosetter, dels skællagte Blade, men i Yinduesfaget er glat. Bueslaget er i Opgangs- og Yinduesfaget ledsaget af et Baand med skællagte Blade og Slingbaand, i de andre tre er Partiet over Buen udfyldt af Treblade og lillieagtige Ornamente. Paa Hjørnerne staar joniske Halvsøjlepar. Frisefeltet er gennemløbende, mens Postamentet har Fremspring med Løvemasker (Fig. 10—11) samt ved Vinduesfaget en Maske med en lang Næse (Fig. 11), ret nøje svarende til dem paa Prædikestolen i Glim; fire af Løvemaskerne er mindre end de andre og senere. I Yinduesfagets Frise ses ganske svagt reliefskaaret: ANNO MDCII. Stolen hviler paa en svær Balustersøjle, Opgangen er ny. Himmelen, der har gennemløbende Frise og paa Undersiden deles af korslagte Lister, er samtidig med Stolen. Staffering omtrent som Altertavlen. I Frisen skimtes Frakturskrift under Malingen.

Stolestaderne er fornyet ved en Restaurering 1943, ved hvilken Lejlighed Rester af de gamle Renaissancestader, der 1860 var blevet omdannet i Ny-Gotik, benyttedes som Forbillede. Dels de bevarede Herskabsstole, dels nogle Gavplanker, som fandtes under Alterskranken, viste, at Stolene stammede fra Oluf Nielsen Krogs Værksted og med deres riflede Pilastre, der var skaaret i eet med Gavplanken, svarede til Kalvslunde (S. 1057).

Herskabsstolene (Fig. 12), østligst paa Syd- og Nordsiden, har ogsaa bevaret deres Døre, hvis Skæringer dog synes for naive til at kunne være af Oluf Krog. Gavlene mod Syd svarer til de almindelige Staders, idet ogsaa de har kannelerede Pilastre, mens Nordgavlene har kannelerede, toskanske Halvsøjler; de lave Trekantgavle er nye. I Frisefelterne er der fordybede Versaler, i Syd:



Fig. 12. Syv. Herskabsstol 1588 (S. 1147),

K. W. 1946

Emmeke Spærre 86 og i Nord: Bente Uls(!) 1588 (henvissende til Ejeren af Yibygaard, Emmike Sparre, gift 1588 med Bente Hjul). Dørene har hver to Fyldinger, den øvre med Portalfelt, som mod Syd har Pilastre med Vinkelsnit, Profilkapitæler og i Buevinklerne Hvirvelrosetter; Norddørens Arkade har kannelerede Pilastre med Profilkapitæl og -base, Vinkelsnit i Bueslaget og i Buevinklerne Treblade. I Arkaderne er der reliefskaarne Vaaben, mod Syd tre under hinanden stillede Sparrer, paa hvis øverste Top Snedkeren har anbragt en stiliseret Plante. Hjælmen er reduceret til en Oval, som bærer Vesselhorn, og hvorfra der udgaar svungne Akantusblade. Mod Nord viser Skjoldet en halv Bjørn siddende i et Træ med fremstrakte Forben og øverst til højre en Stjerne. Paa en Roset over Skjoldet, hvorfra der udgaar Bladværk, sidder to modvendte, halve Bjørne og holder hinanden i Labberne. Stolene staar nu med perlegraa Farve ligesom de øvrige Stader og nymalede Vaaben. Paa Gavlplankerne fremdroges under nyere Opmaling fire Vaaben med tilhørende Indskrifter, mod Syd for Krag og Høgh og herunder: »H. Otthe Krahgs⁸ Fæderne 16« og »H. Otthe Krahgs Møderne 65«, mod Nord for Rosenkrants og Gyldenstjerne og herunder: »F. Ane Rosenkrandtsis Fæderne 16« og »F. Ane Rosenkrandtsis Møerne 65«.

To *Nøgler fra forsvundne Egetræs Dørføjle findes i Nationalmuseet.

Pengeblok fra 1600'rne, lille, helt jernbeslaet.

Klokker. 1) 1515, støbt af Johannes Fastenowe. Minuskler i to Linier mellem Borter af Vindruesklaser og Brombær: »Dilexit Andream Dominus in odorem svavitatis. Johannes Fastenouie me fecit anno Domini mdxv tutoribus ecclesie Jacobus Turonis Hemmigus Johannis« (»Herren elskede Andreas i Sødheds Duft. J. F. gjorde mig i Herrens Aar 1515, da Jakob Turesen og Hemming Hansen var Kirkeværger«). Tvm. 117 cm (Uldall 260).

2) 1626, støbt af Felix Fuchs. Versaler i to Linier mellem Lillie- og Akantusbladborder: »Hederlig oc høledt [høj lærd] Mand Mester Lavridtz Mortensøn, Sogneherre til Roskilde Domkircke og Kircke Herre til Sivf Kireke, Lavridtz Thygesøn, Anders Lavridsøn Kircke Werge til forne Kircke. Felix Fuchs gos mich anno 1626« (de sidste tre Ord staar under Akantusbladborderen). Paa Klokkelegemet en Medaillon, 8,5 cm i Tvm., med Bebudelsesrelief, paa Hænderne Englehoveder. Tvm. 113 cm.

Ved Klokkeskatten 1602 afgaves en †*Klokke*⁹.

Gammel *Klokkestol* af Eg til to Klokker.

GRAVMINDER

Gravsten. 1) (?)Romansk, af Granit, trapezformet, ca. 167 x 65—55 cm, med affasede Kanter, men uden Indskrift. Anvendt i det oprindelige Gulv i Taarnrummet, 65 cm Vest for Taarnbuen, ca. 12 cm under nuværende Gulv.

2) 1655. »Peder Olufsens fordom Kirkeværgis ok hans kiere Hustruis Anna Mortensdaaters Begravelse-Sted.

**Merk Læser et Ord eller tu,
Jeg har før været saa som du,
Du skal ok blive som jeg er nu,
Dig selv derfor i mig besku,
Ok haf den Død altid i Hu. Aar 1655«.**

Mellem Gravskriften og Verset en hebraisk Indskrift (»deres Minde være til Velsignelse«). De afdøde var sandsynligvis Sprogforskeren Peder Syvs Forældre¹⁰. Ødelsk Kalksten, 205 x 134 cm, med fordybede Versaler. I Skibets Gulv.

3) O. 1805. Anders Hansen, født 1743, død 1805, (Foged Hans Andersen, død 1848 og Gaardejer Hansen, født 1818, død 1895). Randprofileret Sandsten, 192x83 cm, med indsatte Hjørnerosetter og Indskrift med fordybede Versaler. Paa Kirkegaarden Syd for Skibet.

4) I den Qvistgaardske Gravlund paa Kirkegaarden findes foruden nyere Monumenter en randprofileret Sandsten, 177 x 102 cm, med indsatte Hjørnerosetter og Versaler: »Qvistgaards Familiebegravelse«.

KILDER OG HENVISNINGER

Regnskaber 1645—46 (LA). — Synsprotokoller 1812—19, 1823—43, 1844—77 (LA), 1862 ff. (ved Embedet). — Kaldsbog 1840—1925 (ved Embedet). — Præsteindberetninger til Hofman 1758 og 1772 (LA). — Museumsindberetninger af C. M. Smidt og M. Mackeprang 1902. Revideret af E. Moltke, Elna Møller og Kirsten Weber-Andersen 1946.

J. Kornerup: Notebog XI. 1895. S. 12 (NM).

¹ J. O. Arhnung: Roskilde Domkapitels Historie I, 109, sml. Diplomatarium Danicum 2. R. I, 90 og Ny kirkehist. Saml. V, 185 ff. ² Stiftsbogen 1567 (LA). Danske Kane. Fortegn, vedk. Kirke- og Sognekald 1630—1702 (RA). ³ Ny kirkehist. Saml. V, 185. ⁴ Kronens Skøder II, 685. ⁵ Sjællands Bisparkiv VI. Indberetninger om Kirkekøb 1729—97 (LA). ⁶ Det var Billedskærer Borre, Havdrup, der opdagede den romanske Kirkes Fundamenter. Da Stolestaderne var fjernet for at blive restaurerede, gravede han ned og stødte herved paa Murrester, hvorefter Nationalmuseet underrettedes og Udgravningen fortsattes i Samarbejde med Arkitekt C. G. Schultz. ⁷ Af Kunstmaler Erik Petersen. ⁸ Ejer af Vibygaard i Sognet. ⁹ AarbKbh. 1917. S. 35. ¹⁰ Vilh. Hansen: Hvem var Peder Syvs Forældre, i AarbKbh. 1936—37. S. 256—59.

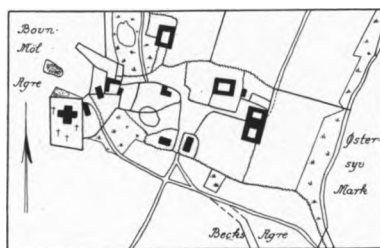


Fig. 13. Syv 1784.